

Beslissing

Klachtnummer: KC 21 – 004
Klachtdatum: 17 februari 2021
Klager: Klager
Verweerder: psychiater
Betreft: Verlenen van verplichte zorg, namelijk toedienen van medicatie; beperken van de bewegingsvrijheid; insluiten; en beperken van het gebruik van communicatiemiddelen.

Verloop van de behandeling van de klacht

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die de klager op 17 februari 2021 heeft ingediend, gericht tegen de beslissingen van 15 en 16 februari 2021 tot verlenen van (tijdelijke) verplichte zorg, namelijk:

1. toedienen van medicatie
2. insluiten
3. beperken van de bewegingsvrijheid
4. beperken van het gebruik van communicatiemiddelen/de telefoon

Verweerders hebben op 1 maart 2021 bij de klachtencommissie een verweerschrift ingediend.

Op 2 maart 2021 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden via Teams. Tijdens deze hoorzitting waren aanwezig:

- klager en zijn pvp;
- verweerder
- verpleegkundig specialist.

De klachtencommissie die de klacht op de zitting heeft behandeld bestond uit:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- mevrouw L. van Iersel, psychiater;
- de heer P. Arnold, HBO-verpleegkundige.

Voor de verslaglegging was aanwezig de heer mr. E. Krol, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Toelichting van klager

Toedienen van medicatie

Klager geeft aan best bereid te zijn om medicatie in te nemen, mits hij ambulantly wordt begeleid. Hij slijkt gewoon de medicatie die voorgeschreven is, ook al helpt het in zijn ogen niets. Hij is altijd al rustig, maar met de medicatie wordt hij nog rustiger. Als bijwerking ervaart hij zware benen.

Hij krijgt als medicatie Risperdal en Xeplion-depot en zo nodig Lorazepam. De klacht gaat enkel over de noodmedicatie en over het Xeplion-depot. Van Lorazepam kun je maagklachten krijgen, maar deze krijgt hij op vrijwillige basis. Met de medicatie die hij nu gebruikt, gaat hij akkoord. Ook het depot wil hij wel innemen, als het niet anders kan.

Insluiten

Hij is ongeveer drie dagen geleden naar de afdeling gegaan, omdat hij rustig was. Hij is in principe altijd rustig en zal dat ook altijd blijven. De overheid wil hem erin luizen om hem vast te zetten. Hij voelde zich onrechtvaardig behandeld. Het is hem onduidelijk waarom hij opgenomen is. Hierover worden verschillende complexe verhalen verteld. Hij heeft geen suïcidepoging gedaan. Hij had medicatie in een opwelling ingenomen, omdat hij niet kon slapen. Het was dit keer geen overdosis.

Hij volgt nu geen therapieën, omdat hij niet zo creatief is. Met zijn eigen telefoon luistert hij graag muziek en mediteert hij.

Beperken van de bewegingsvrijheid

Hij mag alleen onder begeleiding naar buiten. De vrijheden zijn hetzelfde als op het moment van zijn opname. Hij gaat zichzelf niets aandoen. Daarom is geen begeleiding nodig, als hij naar buiten gaat.

Beperken van het gebruik van communicatiemiddelen

Hij doet van alles met zijn telefoon, waaronder het plaatsen van teksten op social media. Sommige mensen kunnen deze berichten positief opvatten, anderen negatief. Sinds 15 februari jl. heeft hij niets meer gepost. Hij leest alleen het nieuws om de ontwikkelingen in de maatschappij in de gaten te houden. Hij moet met het zorgpersoneel afspraken maken over hoe lang hij zijn telefoon mag gebruiken. Vaak gaat het om enkele uren. 's Avonds moet hij zijn telefoon afgeven. Hij wil zijn telefoon weer volledig in eigen beheer krijgen.

In het begin had hij zijn telefoon wel, maar na een akkefietje is de telefoon ingenomen. Hij had wat foto's gemaakt van de natuur, de sneeuw en geparkeerde auto's. Dat mocht kennelijk niet vanwege de zichtbaarheid van de nummerborden. Hij heeft deze teksten later weer verwijderd.

Bij de inname van de telefoon was hij boos, omdat hem onrecht aangedaan werd. Hij heeft zichzelf ook gesneden uit onmacht. Hij zal nooit iemand anders pijn doen. Het was slechts een incident. Hij wil dit graag achter zich laten en naar de toekomst kijken. Hij kan zich wel voorstellen dat de berichten over de auto's niet passend waren. Dit was zijn enige fout.

De pvp licht toe dat klager het niet eens is met de aanleiding tot de verplichte zorg. Daarnaast wil hij graag een oordeel of de zorg nu nog nodig is. Hij wil graag onbegeleid naar buiten en de volledige beschikking over zijn telefoon. Het is voor hem onduidelijk of hij de medicatie krijgt in het kader van een onderzoek of voor therapeutische doeleinden. Hij wil graag terug naar huis met ambulante begeleiding, zodat hij ook voor zijn moeder kan zorgen. De pvp constateert dat het dossier veel opvolgende aanzeggingen bevat. Het lijkt volgens hem formeel in orde.

Toelichting van verweerder

Klager is op 2 februari 2021 met een crisismaatregel opgenomen. Hij was ambulante al ingesteld op Xeplion. Het tweede depot heeft hij op de poli ontvangen. Het advies van de ambulante hulpverlening was om Risperdal bij te gebruiken. Klager weigerde dat; daarom is dat in eerste

instantie niet gebeurd. Het depot bleek onvoldoende effect te hebben op het toestandsbeeld van klager.

Op de eerste dagen van de opname ging het best aardig. Klager kreeg echter in toenemende mate verschillende psychotische belevingen, waardoor hij dreigend en onrustig op de afdeling aanwezig was. Zijn broer gaf ook aan dat klager vanuit zijn psychose zaken op social media plaatste. Hij had de indruk dat klager hiervoor zich op een later moment zou schamen. In eerste instantie is met hem besproken om minder op social media te posten. Op een gegeven moment postte hij opnieuw teksten, waarna besloten is om zijn telefoon in te nemen.

Toen verweerder besloot om de telefoon in te nemen, reageerde klager zeer boos en dreigend. Hij voelde zich wanhopig, omdat zijn telefoon een belangrijk rol speelt in zijn plichtsgevoel richting het Koningshuis. Hij zette vervolgens een mes op zijn eigen lichaam. Vanwege de heftigheid van dit incident is besloten om hem naar een speciale afdeling over te plaatsen, omdat het risico op suïcide als verhoogd werd ingeschat en omdat de psychose na de eerste opnameweek niet verbeterde. Daarom zag verweerder zich genoodzaakt om noodmedicatie toe te dienen; dit is de enige medicatie die tot op heden onder dwang is toegepast. Met de toediening van het Xeplion-depot heeft klager ingestemd. Dit is tot op heden één keer gebeurd. Volgende week is de volgende toediening gepland. De medicatie is bedoeld om zijn psychose te behandelen en niet voor onderzoek.

Vorige week is hij volledig gemobiliseerd naar de afdeling.

Bovendien is gestart met de opbouw van vrijheden. Aanvankelijk stond klager zijn auto bij de instelling geparkeerd. Omdat met klager geen afspraken gemaakt konden worden over de vrijheden, was verweerder bang dat hij met de auto kon ontvluchten. Omdat de auto inmiddels weggehaald is, is besloten tot opbouw van de vrijheden. Er is inmiddels ook meer ruimte om te kijken naar ongebeleide vrijheden.

Het toestandsbeeld bood weinig andere opties om de veiligheid van klager en anderen te waarborgen. Er wordt ook gekeken naar de afbouw van verplichte zorg.

Hoe klager zijn telefoon gebruikt, is een kwestie van vertrouwen. Verweerder kijkt niet mee met wat hij post op Social media. Zij vertrouwt erop dat hij geen dingen die voor hem of anderen schadelijk zijn post. Als er signalen van klager zijn broer over ongewenste berichten bij haar gemeld worden, dan wordt daarop gehandeld. Vorige week bleek klager ook veel mensen gebeld te hebben. Er wordt geprobeerd om telefoongebruik uit te bouwen.

Verweerder gaat het gesprek aan met klager of hij in haar nog voldoende vertrouwen heeft als behandelaar of dat hij een andere psychiater wenst.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

De klacht is gericht tegen beslissingen tot het verlenen van (tijdelijke) verplichte zorg op grond van artikel 8:9 en artikel 8:11 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). De klachtencommissie kan klachten over dergelijke beslissingen beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie.

De klachtencommissie heeft geconstateerd dat de klachtbrief geen toelichting bevat op de redenen waarom klager het oneens is met de verplichte zorg. Daarnaast is onvoldoende duidelijk

aangegeven tegen welke vorm van medicatie de klacht zich richt. Vanwege de toelichting ter zitting waarin hierover duidelijkheid is verkregen, staat dit de inhoudelijke behandeling van de klachten niet in de weg.

Beoordeling van de klachten

Algemeen

De klachtencommissie constateert dat verplichte zorg kan bestaan uit het toedienen van medicatie, beperken van de bewegingsvrijheid, insluiten en beperken van het gebruik van communicatiemiddelen/de telefoon (artikel 3, lid 2 van de Wvvgz). Op 15 februari 2021 is de beperking van de bewegingsvrijheid en van het gebruik van communicatiemiddelen voor het eerst aangezegd. Op 16 februari 2021 is dit ook gebeurd voor het toedienen van medicatie en voor het insluiten.

Voor zover de verplichte zorgvormen vermeld zijn in een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel (de voortgezette CM), wordt een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg genomen op grond van artikel 8:9 van de Wvvgz. De voortgezette CM van 5 februari 2021 vermeldt de zorgvormen toedienen van medicatie, beperken van de bewegingsvrijheid en van het gebruik van communicatiemiddelen.

Tijdelijke verplichte zorg in noodsituaties waar de (voortgezette) CM niet in voorziet kan worden verleend op grond van artikel 8:11 van de Wvvgz. Dat geldt in dit geval voor het insluiten. De wijziging van de voortgezette CM voorziet per 23 februari 2021 in een grondslag om deze zorg (op grond van artikel 8:9 van de Wvvgz) te verlenen. Het is bekend dat een zorgmachtiging is aangevraagd. Als de rechter deze zorgmachtiging (ZM) verleent en daarin de genoemde zorgvormen opneemt, dan kan de ZM dienen als grondslag voor de verlening van de verplichte zorg. De klachtencommissie constateert dat verweerder de beslissingen tot verplichte zorg op een juiste juridische grondslag heeft genomen.

Bovendien staat vast dat voldaan is aan de overige formele en procedurele vereisten van artikel 8:9 respectievelijk 8:13 van de Wvvgz. Zo zijn de schriftelijke beslissingen tijdig aan klager medegedeeld en voldoende gemotiveerd.

Hierna gaat de klachtencommissie inhoudelijk in op de verschillende aangezegde vormen van verplichte zorg.

Toedienen van (nood)medicatie

Ter zitting is gebleken dat de klacht zich richt tegen de toedienen van (nood)medicatie Haldol en Promethazine op 15 februari 2021. Verweerder heeft immers toegelicht dat het Xeplion-depot in het verleden op vrijwillige basis is ontvangen; klager heeft dit bevestigd. De toediening van de medicatie Haldol en Promethazine is inmiddels gestaakt. De klachtencommissie hoeft daarom enkel te beoordelen of er op het moment van aanzegging voldoende aanleiding bestond om tot toediening over te gaan.

Deze medicatie is aangezegd en toegediend om het psychotische toestandbeeld bij klager te verminderen en daaruit dreigend gevaar/ernstig nadeel voor klager te doen verminderen en de veiligheid binnen de accommodatie te waarborgen. Naar het oordeel van de klachtencommissie stond de noodzaak om medicatie toe te dienen voldoende vast. Uit het dossier komt naar voren dat op de afdeling als gevolg van klagers toestandbeeld een onveilige situatie dreigde te ontstaan. De

plotselinge escalatie leidde tot een noodsituatie die direct ingrijpen door middel van medicatie noodzakelijk maakte.

Bovendien acht de klachtencommissie de toediening van medicatie in de gegeven situatie doelmatig, proportioneel en subsidiair. Zij deelt de overwegingen hierover in het verweerschrift. Aan de in de Wvggz genoemde voorwaarden voor het verlenen van deze zorg is naar het oordeel van de klachtencommissie voldaan. Deze klacht wordt daarom **ongegrond** verklaard.

Insluiten

Vanwege dezelfde redenen om (nood)medicatie toe te dienen heeft verweerder ook besloten om over te gaan tot insluiting. Daarnaast schatte verweerder het suicide- en agressierisico als sterk verhoogd in. Het incident bracht levensgevaar voor klager zelf en gevaar voor de afdeling en medepatiënten met zich mee. Insluiting was daarmee noodzakelijk om een noodsituatie, gelet op ernstig nadeel en de veiligheid binnen de afdeling, af te wenden (artikel 8:11, onder a en b van de Wvggz). De klachtencommissie oordeelt dat voldoende noodzaak bestond om tot insluiting over te gaan. Insluiting voldeed daarnaast aan de eisen van doelmatigheid, proportionaliteit en subsidiariteit. De uitleg daarover in het verweerschrift vindt de klachtencommissie overtuigend.

Daarnaast heeft de klachtencommissie overwogen dat verweerder klager op een zorgvuldige wijze heeft gemobiliseerd van de ene naar de andere afdeling en op een later moment naar de huidige afdeling. De insluiting heeft daarmee niet langer geduurd dan strikt noodzakelijk.

De klachtencommissie concludeert dat de beslissing in overeenstemming is met de eisen van de Wvggz. Deze klacht wordt daarom **ongegrond** verklaard.

Beperken van de bewegingsvrijheid

Vanaf 2 februari 2021 is klager beperkt in zijn bewegingsvrijheid. In de periode tot 15 februari 2021 is gewerkt aan opbouw van deze vrijheden. De vrijheden zijn opnieuw volledig beperkt na het hierboven beschreven incident. Ter zitting is toegelicht dat de vrijheden stapsgewijs uitgebouwd worden.

Redenen die verweerder aanvoert om de bewegingsvrijheid te beperken zijn gelegen in het risico op suicide en onttrekking aan de behandeling, met andere woorden het afwenden van ernstig gevaar voor klager. Met klager konden geen betrouwbare afspraken gemaakt worden over de omgang met vrijheden vanwege het ontbreken van ziektebesef en –inzicht en van overeenstemming over de behandeling.

De klachtencommissie vindt de noodzaak voor het beperken van de bewegingsvrijheid voldoende aannemelijk. Ook ziet zij net als verweerder geen alternatieven voor deze beperking. Daarnaast is zij ervan overtuigd dat de beperking niet langer duurt dan strikt noodzakelijk, doordat zorgvuldig wordt beoordeeld of uitbreiding van de vrijheden aan de orde kan zijn. Deze klacht wordt daarom **ongegrond** verklaard.

Beperken van het gebruik van communicatiemiddelen

De klachtencommissie stelt vast dat het beperken van het gebruik van communicatiemiddelen, namelijk doordat klager niet vrijelijk kan beschikken over zijn telefoon, bedoeld is om ernstig nadeel af te wenden (artikel 3:4, onder b van de Wvggz). Voor dit nadeel wordt gevreesd omdat klager schadelijke en ongepaste berichten op Social media plaatst vanuit zijn psychotische belevingen; deze gedragingen kunnen leiden tot maatschappelijke teloorgang. De klachtencommissie oordeelt

dat verweerder op goede gronden ervoor heeft gekozen om het gebruik van communicatiemiddelen te beperken. Er waren geen lichtere alternatieven voorhanden, aangezien klager niet aanspreekbaar was op dit gedrag en met hem geen afspraken over zijn telefoongebruik waren te maken.

De klachtencommissie constateert dat klager inmiddels vaker de beschikking over zijn telefoon heeft. Overdag mag hij gedurende enkele uren zonder begeleiding zijn telefoon gebruiken; 's nachts moet hij zijn telefoon inleveren. De klachtencommissie acht dit behandelbeleid zorgvuldig. Deze klacht wordt daarom **ongegrond** verklaard.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klachten over de verplichte zorg, namelijk het toedienen van medicatie; het insluiten; het beperken van de bewegingsvrijheid; en het beperken van het gebruik van communicatiemiddelen **ongegrond**.

De beslissing is genomen op 2 maart 2021 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, mevrouw L. van Iersel en de heer P. Arnold, leden, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, de heer mr. E. Krol.

Vervolg

Tegen de beslissing op een Wvggz-klacht kunnen klager en verweerders binnen zes weken een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland (artikel 10:7 van de Wvggz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie de heer mr. H. Dontje,

.....

W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op d.d. 11 maart 2021 verstuurd aan klager, pvp, verweerders, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.